

Narrativa i poesia en educació infantil

2013/2014

Codi: 102001

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500797 Educació Infantil	OT	0	0

Professor de contacte

Nom: Maria Neus Real Mercadal

Correu electrònic: Neus.Real@uab.cat

Utilització d'idiomes

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Algun grup íntegre en anglès: No

Algun grup íntegre en català: Sí

Algun grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

L'alumne/a, com a futur mestre/a d'educació infantil, ha de tenir un bon domini oral i escrit de la llengua catalana i de la llengua castellana (nivell C2 del Marc Europeu Comú de Referència).

És imprescindible haver fet anteriorment i tenir aprovades les assignatures Didàctica de la llengua a l'Educació Infantil (2n curs del grau) i Didàctica de la llengua i la literatura en Educació Infantil (3r curs del grau).

Objectius

L'assignatura Narrativa i poesia a l'Educació Infantil es proposa aprofundir en el coneixement i l'ús de la literatura per a infants des dels primers mesos fins que saben llegir autònomament. L'assignatura se centra especialment en el desenvolupament de les habilitats de dinamització del material literari i ficcional (ús de jocs lingüístics, narració oral, presentacions visuals, activitats per a l'expressió dels infants, confecció de relats, etc.). Es parteix de criteris de valoració dels diferents tipus de llibres i literatura en els diferents formats i suports, impresos i en pantalla, per passar a oferir un taller pràctic de disseny d'activitats segons diferents objectius educatius i amb diverses tècniques de realització. Es proposa la familiarització amb un ampli panorama de recursos bibliogràfics i digitals, tant de la producció per a infants com de fonts de suport per a les activitats, que resulti útil per a la tasca professional dels mestres.

Competències

Educació Infantil

- Adquirir formació literària i en especial conèixer la literatura infantil.
- Afavorir les capacitats de parla i d'escriptura.
- Conèixer i dominar tècniques d'expressió oral i escrita.
- Conèixer i utilitzar adequadament recursos per a l'animació a la lectura i a l'escriptura.
- Conèixer la tradició oral i el folklore.
- Demostrar que coneix i comprèn els objectius, continguts curriculars i criteris d'avaluació de l'Educació Infantil
- Demostrar que coneix l'evolució de les implicacions educatives de les tecnologies de la informació i la comunicació i, en particular, de la televisió en la primera infància.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crític i saber comunicar-se de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Expressar-se adequadament oralment i per escrit i dominar l'ús de diferents tècniques d'expressió.
- Reconèixer i avaluar la realitat social i la interrelació de factors implicats com a necessària anticipació a l'acció.

Resultats d'aprenentatge

1. Avaluar les interrelacions entre el context social, familiar i escolar en la planificació de les activitats literàries a l'escola.
2. Conèixer i utilitzar la producció literària infantil per als objectius educatius escolars.
3. Conèixer i valorar les característiques dels productes literaris audiovisuals i digitals per a infants.
4. Conèixer la tradició oral i el folklore i saber-los utilitzar per a l'educació dels infants.
5. Dissenyar activitats que afavoreixin les capacitats lingüístiques dels infants.
6. Dissenyar pràctiques d'animació a la lectura i l'escriptura amb objectius educatius.
7. Emmarcar els continguts de l'assignatura en l'acció educativa de l'etapa d'educació infantil.
8. Expressar-se adequadament, oralment i per escrit, i dominar diferents tècniques de narració, declamació i animació dels textos per a infants.
9. Incorporar a la lectura expressiva, la narració i la dramatització de textos les tècniques d'expressió oral que afavoreixen la recepció per part dels infants.
10. Utilitzar tècniques variades i adients per a les activitats literàries, orals i escrites, amb els infants.
11. Valorar els llibres i produccions literàries per a infants utilitzant un llenguatge acadèmic fonamentat.

Continguts

BLOC A. El corpus i les fonts de suport.

1. La familiarització amb la producció de qualitat més reconeguda dels diferents corpus de llibres i literatura per a no lectors i primers lectors en els seus diferents formats i suports (llibres joc, etnopoètica, rondalles, àlbums, audiovisuals, literatura digital, etc.).
2. L'ús de fonts bibliogràfiques i digitals per a la selecció del corpus i per al disseny d'activitats literàries.

BLOC B. Taller d'activitats.

3. L'establiment personal d'un corpus escolar estàndard de textos adequat a l'etapa.
4. El disseny d'activitats literàries segons els paràmetres escollits: objectius educatius, àmbits d'actuació, destinataris i tipus de text.
5. Tècniques i tipus d'activitats: taller de contes, lectura expressiva, dramatització, diàleg en grup, jocs poètics, projectes literaris, etc.

Metodologia

Taller fonamentat en el treball sobre materials diversos i una tipologia variada d'activitats grupals i individuals que permetran a l'alumnat dur a terme i experimentar un ampli ventall de pràctiques d'aula, mitjançant les quals es desenvoluparan els continguts de l'assignatura.

Els/Les estudiants també hauran de preparar activitats autònomes i en grup fora de l'aula com a treballs de l'assignatura en la proporció reglamentada per a totes les assignatures segons els seus crèdits.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Presencial en gran grup	45	1,8	2, 3, 5, 8, 10, 11
Tipus: Supervisades			

Tutorització de preparació d'activitats	20	0,8	
Tipus: Autònomes			
Elaboració de treballs, preparació d'activitats i lectures	85	3,4	2, 3, 5, 8, 10, 11

Avaluació

L'assistència a les classes presencials de l'assignatura és obligatòria: el 80% d'assistència és el mínim per poder tenir dret a l'avaluació; en cas contrari, es considerarà no presentat. Amb aquesta condició prèvia, l'avaluació es durà a terme mitjançant les activitats d'avaluació descrites.

Per aprovar l'assignatura és obligatori presentar totes les activitats. No s'aprovarà cap presentació, treball, activitat escrita ni activitat oral que no demostrï un bon domini de la llengua. Els estudiants que durant el curs hagin fet un seguiment adequat de l'assignatura però no assoleixin els mínims per aprovar-la tindran l'oportunitat de superar el curs amb un treball autònom addicional, refent algunes de les activitats o mitjançant els mecanismes específics que estableixi el professorat. S'haurà d'estudiar cada cas i establir el procediment concret en funció de la situació de cada estudiant.

Els resultats de cada una de les avaluacions es retornaran a l'alumnat en el termini màxim de 3 setmanes després de la seva entrega, i s'oferirà una data de revisió dintre dels 10 dies següents a la seva publicació.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Dues activitats en parella i un projecte en grup de disseny de pràctiques literàries d'aula a l'educació infantil	75%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11
Dues activitats individuals sobre cerca de recursos i lectura bibliogràfica	25%	0	0	2, 3, 8, 11

Bibliografia

BIBLIOGRAFIA

Bettelheim, B. (2008). Psicoanálisis de los cuentos de hadas. Colección Ares y Mares. Barcelona: ed. Crítica.

Bonnafé, M. (2008). Los libros, eso es bueno para los bebés. México: Océano.

Bryant, S. C. (2008). Com explicar contes. Barcelona: Biblaria.

Bullich, E.; Maure, M. (1996). Manual del rondallaire. Barcelona: La Magrana.

Callow, J.; Zammit, K. (2002). "Visual literacy: from picture books to electronic texts". Dins: M. Monteith (ed.). Teaching primary literacy with ICT. Buckingham: Open University Press: 188-201.

Chambers, A. (2009). Dime. Los niños, la lectura y la conversación. México: FCE.

Chambers, A. (2007). ¿Quieres que te cuente un cuento? Una guía para narradores y cuentacuentos. Caracas: Banco del Libro.

Colomer, T. (2010). Introducción a la literatura infantil y juvenil actual. Madrid: Síntesis.

Colomer, T. (2005). Andar entre libros. La lectura literaria en la escuela. México: FCE.

Colomer, T. (dir.) (2002). Siete llaves para valorar las historias infantiles. Madrid: Fundación Germán Sánchez

Ruipérez.

DescLOT, M. (2007). Poesies amb suc. Antologia de poesia per a infants. Barcelona: La Galera.

DescLOT, M. "Parlar de poesia amb infants". Text escrit per a Gretel:

<http://literatura.gretel.cat/content/miquel-descLOT>.

Duran, T.; Luna, M. (2002). Un i un i un... fan cent. Barcelona: La Galera.

Lluch, G. (ed.) (2000). De la narrativa oral a la literatura per a infants. Invenció d'una tradició literària. Alzira: Bromera.

Molist, P. (2008). Dins del mirall. La literatura infantil explicada als adults. Barcelona: Graó.

Olid, B. (2011). Les heroïnes contraataquen. Models literaris contra l'universal masculí a la literatura infantil i juvenil. Lleida: Pagès editor. [VIII Premi Rovelló d'assaig de literatura infantil i juvenil 2010]

Oltra, M. A. (2009). "L'educació literària i l'ús de titelles a l'educació infantil". Quaderns digitals, 56.

http://www.quadernsdigitals.net/index.php?accionMenu=hemeroteca.VisualizaArticuloIU.visualiza&articulo_id=10

Prats, M. (2002). "La poesia per a infants: un gènere entre el folklore i l'obra d'autor". Dins T. Colomer (ed.). La literatura infantil i juvenil catalana: un segle de canvis. Bellaterra: ICE-UAB, pp.45-56.

Portell, J. (ed.) (2004). M'agrada llegir. Com fer els teus fills lectors. Badalona: Ara llibres.

Regàs, R. (2001). Hi havia una vegada. Una tria de contes populars catalans. Barcelona: La Magrana.

Rodríguez, J. I.; Londoño, G. (2010). "Los relatos digitales como textos multimodales". Dins El ebook y otras pantallas. Nuevas formas, posibilidades y espacios para la lectura. 18 Jornadas de Bibliotecas Infantiles, Juveniles y Escolares. Fundación Germán Sánchez Ruipérez. Salamanca. pp.73-83.

Teberosky, A. [amb col·laboració de Colomer, T.] (2001). Proposta constructivista per aprendre a llegir i a escriure. Barcelona: Vicens Vives.

Unsworth, L. (2006). E-literature for children. Enchanging digital literacy learning. New York: Routledge.

ALTRES

Recursos diversos i centres de documentació d'interès:

Biblioteca Artur Martorell: <http://w3.bcn.es/XMLServeis/XMLHomeLinkPI/0,4022,297840243,00.html>

Biblioteca Xavier Benguerel. Centre de Documentació del Llibre infantil: <http://www.bcn.cat/bibxavierbenguerel>

ClijCAT (Consell Català del Llibre Infantil i Juvenil): <http://www.clijcat.cat/>

Contacontes. Persones o grups que expliquen contes, tant en centres culturals com en centres d'ensenyament. N'hi ha un gran nombre, alguns d'agrupats en l'associació "Contacontes: directori de contacontes en català": <http://www.contacontes.cat/directori.html>

Cos de lletra. <http://cosdelletra.blogspot.com> Blog del grup Cos de Lletra. Espectacles sobre poesia.

Didacticolite (2006). <http://www.didacticolite.com/cat/index.php>: propostes de contes i activitats per a l'escola infantil i primària.

Fundación Germán Sánchez Ruipérez. Centro de Documentación e Investigación: <http://www.fundaciongsr.es>

Gretel: Pàgina de Literatura infantil de la UAB: <http://www.literatura.gretel.cat> Inclou una cinquantena de contes curts per escoltar a l'apartat "Invitats. Narradors"

Hores del conte: n'ofereixen la majoria de biblioteques públiques i n'hi sol haver per a diverses franges d'edat.

Musiquetes.cat: recull de cançons infantils tradicionals per escoltar en xarxa, forma part d'un dels projectes de la Bressola de la Catalunya Nord: <http://www.musiquetes.cat/canco/num/16>.

Poesi@.com. <http://www.edu365.cat/infantil/poesia/portada.htm>: per a educació infantil amb poemes recitats, escrits i il·lustrats per temes i d'autors molt diversos.

Quins llibres...?: Tria feta pel Seminari de Bibliografia infantil i juvenil de l'Associació de Mestres Rosa Sensat. S'hi pot accedir tant a través del web de l'Associació (<http://www.rosasensat.org/textos/16/>), com a través del web del Departament d'Educació, dins de l'apartat d'Escola Oberta (<http://www.xtec.net/epergam/quins/quins.htm?codi=quinsllib>).

Recull de webs de poesia per a infantil i primària: http://www.xtec.cat/crp-bages/html/poesia/poesia_pri1.htm

Samfaina de colors (2010). <http://www.samfainadecolors.cat/> Espectacles basats en cançons tradicionals.

Seminari de bibliografia infantil i juvenil de "Rosa Sensat": llibres recomanats (<http://www.xtec.net/epergam/quins/quins.htm?codi=quinsllib>).

Servicio de Orientación a la Lectura (FGSR): llibres recomanats (www.sol-e.com). Reconvertit en Canal Lector (www.canallector.com).

Tantàgora: associació de foment d'activitats de literatura oral (<http://www.tantagora.net/doc/home.php?l=ca>).

Una mà de contes: contes per veure i escoltar, que es poden triar a partir del tema, l'autor, l'il·lustrador, l'origen geogràfic... (<http://www.unamadecontes.cat/>).

XTEC, web del Departament d'Educació (<http://www.xtec.cat/>). En podem destacar l'apartat "Escola oberta", que inclou materials de tot tipus per a totes les assignatures i tots els nivells educatius (<http://www.xtec.cat/escola/index.htm>). A l'apartat de llengua catalana: "Una mà de contes", "Racó de contes", "El pou de la goja. Revista interactiva de literatura oral", "Els contes d'en Tom i la Laia", etc.